

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **S. K.**

oskarżonego z art. 190a § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 marca 2024 r.,

skargi prokuratora

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 7 listopada 2023 r., sygn. akt XI Ka 779/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej

z dnia 18 maja 2023 r., sygn. akt II K 657/21

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

1. oddala skargę,

2. kosztami postępowania skargowego obciąża Skarb

Państwa.

UZASADNIENIE

S. K. został oskarżony o to, że: w okresie od 2017 r. do [...] 2021 r. w R., woj. [...] uporczywie nękał mieszkańców tejże miejscowości tj. J. P. , E. F., A. W., J. S., J. S. 1, K. W., E. K., E. L., D. M., S. M., D. S., J. K., R. K., D. S., A. D., L. Z., S. K., M. K. poprzez wszczynanie bezpodstawnych awantur, wyzywanie słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, nachodzenie w pracy, na posesjach oraz w

innych miejscach, rzucanie przedmiotami w tym kamieniami, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru kierowanie gróźb karalnych zniszczenia mienia, uszkodzenia ciała, pozbawienia życia, przy czym kierowane gróźby wzbudziły w zagrożonych uzasadnioną obawę ich spełnienia, całokształt zaś wymienionych zachowań wzbudził uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszył prywatność pokrzywdzonych, tj. przestępstwo z art. 190a § 1 k.k. w zb. z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 657/21, Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej uznał, że S. K. w okresie od 2017 r. do [...] 2021 r. w R., gm. B. uporczywie nękał mieszkańców R. – A. W., E. K., E. L., D. M., S. M., R. K., D. S., L. Z., S. K. i M. K. wszczynając awantury, wyzywając ich słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, grożąc im i ich rodzinom pozbawieniem życia, zgłaszając do pracodawców żądania zwolnienia z pracy, rzucając w ich kierunku przedmiotami, przy czym czynu tego dopuścił się mając całkowicie zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, który to czyn wyczerpuje znamiona art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 31 § 1 k.k. umorzył postępowanie karne przeciwko niemu, zaś na podstawie art. 93b § 1 k.k. i art. 93g § 1 k.k. orzekł tytułem środka zabezpieczającego umieszczenie S. K. w zakładzie psychiatrycznym; nadto rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w Lublinie, wyrokiem z dnia 7 listopada 2023 r., sygn. akt XI Ka 779/23, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej do ponownego rozpoznania.

Skargę od tegoż wyroku wniósł prokurator, zaskarżając go w całości na niekorzyść S. K.. Zarzucił mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania na skutek błędnego uznania, że zachodzi podstawa do takiego rozstrzygnięcia określona w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. w postaci konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, podczas gdy w realiach sprawy podstawa taka nie zaistniała.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga okazała się niezasadna.

Prokurator kwestionuje stanowisko Sądu odwoławczego przyjmującego konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, lecz wywody te nie mogły znaleźć akceptacji Sądu Najwyższego.

Przypomnieć wprawdzie wypada, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się jedynie do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (zob. np. uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). *In concreto* tak właśnie było.

Sąd odwoławczy stwierdził, że Sąd *meriti* zignorował zachodzące między zeznaniami pokrzywdzonych różnice oraz nie wyjaśnił, czy zachowanie, jakie przez nich zostało opisane stanowiło uporczywe nękanie ze strony oskarżonego. Ponadto, Sąd odwoławczy dostrzegł, że w sprawie dopuszczono dwie opinie biegłych psychiatrów i psychologa, z których jedna stwierdzała, że oskarżony jest zdrowy (choć wymaga obserwacji co do pełnej diagnostyki) a druga stwierdzała chorobę psychiczną i zniesienie poczytalności, i w tym układzie za całkowicie dowolną została uznana decyzja Sądu I instancji o zignorowaniu pierwszej opinii, zwłaszcza w kontekście zastosowanego środka zabezpieczającego.

Powyższe okoliczności w ocenie Sądu odwoławczego okazały się na tyle istotne, że jedynie ponowne przeprowadzenie przewodu sądowego pozwoli na usunięcie stwierdzonych uchybień. Ich sanowanie wiązałoby się bowiem z przeprowadzeniem *de facto* całego postępowania dowodowego (z przesłuchaniem 18 pokrzywdzonych) oraz przeprowadzeniem dowodu z konfrontacji biegłych i ewentualnego dopuszczenia kolejnego dowodu z opinii, co wykraczałoby poza ramy postępowania odwoławczego, w efekcie czego – z uwagi na zakres postępowania dowodowego - Sąd odwoławczy stałby się sądem I instancji. Od przesłuchania tych osób zależy bowiem ustalenie czy doszło do popełnienia czynu zabronionego i czy sprawca może odpowiadać za swoje zachowanie, a jeśli nie, to czy i jaki środek zabezpieczający powinien być orzeczony. Tym samym waga tych

uchybień oraz zakres postępowania dowodowego pozwalały na stwierdzenie przesłanki z art. 437 § 2 k.p.k. *in fine*. Chodzi bowiem o wady w zakresie przeprowadzenia dowodów skutkujące niewyjaśnieniem sprzeczności w zeznaniach czy nieustaleniem okoliczności istotnych z punktu widzenia czynu zarzucanego oskarżonemu. Uzasadnienie Sądu I instancji zawierało także braki w części dotyczącej rozstrzygnięcia o pominięciu części pokrzywdzonych w opisie czynu.

Wskazane względy w ocenie Sądu Najwyższego rzeczywiście przemawiały za zapadłym rozstrzygnięciem Sądu odwoławczego. Stwierdzone uchybienia były tak podstawowej natury, że dawały podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Trzeba mieć na względzie, że konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego powinna zostać oceniona nie tylko w aspekcie ilościowym, czyli w odniesieniu do każdego dowodu, ale także w aspekcie jakościowym, z czego autor skargi nie wyciąga prawidłowych wniosków. Wśród sytuacji warunkujących konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego wymienia się bowiem te, kiedy nieprawidłowo przeprowadzono większość dowodów, co spowodowało niemożność poddania analizie tych prawidłowo przeprowadzonych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19). Taką właśnie sytuację, w której niemożliwe jest dokonanie poprawnej oceny dowodów przeprowadzonych prawidłowo, z uwagi na nieprawidłowe przeprowadzone innych, w wyniku czego i te prawidłowo przeprowadzone nie mogą zostać ocenione, Sąd Najwyższy przyjmuje w sposób pośredni za podstawę uzasadniającą konieczność ponowienia przewodu w całości i taki właśnie wypadek ma miejsce w realiach niniejszej sprawy.

Wobec powyższego nietrafne są wywody skarżącego, że w tej sprawie nie zaistniała potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego. Z treści uzasadnienia wynika bowiem, że Sąd odwoławczy wykazał w sposób jednoznaczny, iż konieczne jest - dla ustalenia czy doszło do popełnienia czynu zabronionego i czy sprawca może odpowiadać za swoje zachowanie, a jeżeli nie to jaki środek zabezpieczający powinien być orzeczony - ponowne przeprowadzenie przewodu w

całości i dopiero po poprawnym przeprowadzeniu wszystkich dowodów, ich kompleksowa, spełniająca wymagania procesowe ocena.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)